

Bålastugan i Årstad

Torpet Hagen, beläget mitt i byn var ett av de äldsta torpen från 1600-talet under Sannarps Gods, det var ett mellanstort torp med ett par hästar, sex till sju kor, en del får samt gäss. Arrendet för torpet erlades i form av manliga och kvinnliga dagsverken och i råvaror till godset.

På 1800-talet var torpen i så dåligt skick att Sannarps förvaltare Harald Frank, började att rusta upp eller i vissa fall bygga helt nya torp, när turen kom till Hagen på 1880-talet, så ansågs de så dåliga att de skulle rivras. Förvaltare Frank beslöt att den gamla ryggåsstugan en så kallad bålastuga, skulle bevaras, han lät flytta den till dess nuvarande plats vid domarringen utmed landsvägen mot Heberg. Det är den enda kvarvarande av denna typ av de många som tidigare fanns i trakten, Franks avsikt att det skulle förbli som på det ursprungliga torpet och även förskaffa tidsenliga möbler, det skulle bli ett bygdemuseum. Men Frank fick sluta sin anställning innan han blev färdig med allt, det är ju ändå tur att han hann med att få byggt upp bålastugan.

Men han hade redan låtit en gammal kvinna vid namn Svendborg från godset flytta in i stugan hon hade med sig sina döttrar Ida och Jenny. Han lät inskaffa särskilda allmogedräkter som man skulle vara iklädd när man visade stugan, modern dog efter en tid men döttrarna blev kvar och de sysselsatte sig med sömnad.

I början av 1900-talet avled Jenny och kvar blev "Ida i Bålastugan", hon blev ett med stugan. Ida hade en deformation i ryggen och var småväxt och kunde utan att kröka på ryggen passera den låga dörröppningen mellan bålastugan och häbbaret. Det var i den senare delen som hade sin egentliga bostad, Ida älskade sin stuga och vårdade den ömt, det blev en vallfartsort i bygden, unga och gamla sökte sig dit för att få sytt en klänning eller blus, andra bara för att få en pratstund med Ida. Alla var välkomna, med glädje gick man dit och med saknad gick man därifrån.

Torpet Hagen, beläget mitt i byn var ett av de äldsta torpen från 1600-talet under Sannarps Gods

Bålastugan är en Sydgotisk Högloftstuga

Årstadräkten

Ida i Bålastugan

Bålastugans inredning i taket finns tre längsgående åsar med omkring 12 tums diameter, tiggargastocken var strax innanför dörren till bålastugan med ena änden vilande på muren av den öppna spisen och den andra fastsatt åt norrsidan vandrarnas och tiggarna fick ej gå längre in än till denna stock. Det finns breda hyllor längs gavelväggen, men det var ingen bekväm bostad för Ida.

Inget vatten fanns på tomten utan det fick hon hämta hos grannen, det var dragit och förutom öppna spisen fanns det en järnkamin som värmekälla, men aldrig hörde man Ida klaga, alltid glad och vänlig sågs hon pyssla i sin stuga. En stor glädje för Ida var när länsantikvarie 1937 Salvén satte stugan i stånd och man samlade in föremål från bygden som placerades i stugan och när hon fick förevisa sitt museum för besökare var hon lycklig.

Så levde hon i ytterligare 5 år, 1942 när hon insjuknade och måste ta in på ålderdomshemmet, men hon ville inget annat än att komma tillbaka till sin älskade stuga men åldern tog ut sin rätt och hon dog i juli 1942. Men Ida blev inte den sista som bodde i stugan utan efter ett par år så flyttade John Svensson från Allberg in i stugan och bodde där fram till 1952, då han på grund av ålderdomssvaghet fick flytta in på ålderdomshemmet.

Samma år överläts stugan till Årstads Hembygdsförening av Sannarps ägare familjen Treschow. Stugan är möblerad på ett ursprungligt vis där förvaras också domarbordet från Årstads Härads tingsställe i Heberg med tillhörande stolar. I domarbordet finns lådor för de socknar som tillhörde häradet där man förvarade sina handlingar.

